

Obchodní korporace v judikatuře českých a zahraničních soudů

Poznámky k další použitelnosti uvedených rozhodnutí

I. Obchodní korporace obecně

a. Základní zásady

1. Salomon v A Salomon - právní samostatnost obchodní korporace ([1896] UKHL 1, AC 22)
2. Nic nám blokovat nebudeš - zásahy soudu do vnitřních poměrů obchodní korporace (29 Odo 442/2004)
 - i. Závěry vyjádřené v rozhodnutí zůstávají použitelné. Upozorňujeme však na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016, v němž se vyjádřil k nemožnosti přezkumu platnosti usnesení valné hromady rejstříkovým soudem.
3. Ředitel jako neomezený vládce - nemožnost odejmout působnost obligatorně zřizovanému orgánu (29 Cdo 4563/2008)
 - i. Aniž by byl závěr NS popřen, doporučujeme závěry v komentáři srovnat s odbornými články publikovanými k problematice tzv. statusových otázek obchodních korporací. Za všechny lze uvést ŠUK, P. *Kogentnost a dispozitivita civilního práva (kdy se lze od zákona odchýlit ujednáním stran)*. Dostupný zde: https://www.nkcr.cz/casopis-ad-notam/detail/39_748-kogentnost-a-dispozitivita-korporatniho-prava-hledani-hranic. Viz též další odborné články, na které autor odkazuje v pozn. p. č. 1.
 - ii. Ke statusovým otázkám dále též např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 29 Cdo 387/2016.
4. Sázka na bílého koně - povinnost loajality společníka (29 Odo 387/2006)
 - i. Upozorňujeme na další judikaturní rozvíjení povinné loajality společníka. Např. v rozsudku ze dne 15. 4. 2020, sp. zn. 27 Cdo 2708/2018, Nejvyšší soud dovodil, že povinnost loajality společníka chrání i ovládané osoby. V usnesení ze dne 26. 4. 2017, sp. zn. 29 Cdo 736/2016, se pak povinná loajalita promítá i do povinností společníka při podání společnické žaloby.

b. Založení a vznik

5. Na vlastní zahrádce - správa vlastního majetku (29 Cdo 152/2007)
 - i. Aniž by byl závěr NS popřen, dotýká se této problematiky také další rozhodnutí. K určitosti vymezení předmětu podnikání ve společenské smlouvě a obchodním rejstříku proto viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 5. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3549/2020.

c. Společenská smlouva

6. Není smlouva jako smlouva - stanovy jako smlouva sui generis (32 Cdo 2230/99)
7. EUROCARSERVIS, spol. s r.o. - změna společenské smlouvy v důsledku změny počtu společníků (29 Cdo 2525/2012)

8. Odvolán či neodvolán, to je, oč tu běží - změna společenské smlouvy při změně počtu jednatelů (29 Odo 269/2002)
- d. Základní kapitál a účetnictví
 9. Miniland.CZ s.r.o. – podstata základního kapitálu obchodní korporace (29 Cdo 2790/2012)
 10. TOFIS stavebniny s.r.o. - nezveřejňování účetní závěrky jako nekalosoutěžní jednání (3 Cmo 162/2012)
- e. Zrušení a zánik
 11. Jednatel za mřížemi - důvody zrušení obchodní společnosti (7 Cmo 358/2006)
 12. JIS investiční fond - přezkum působnosti likvidátora (29 Cdo 2533/2008)
 13. Kartelová dohoda čerpacích stanic – zneužití přeměny (8 Afs 56/2007)
 14. ČESKÁ INVESTIČNÍ A SPRÁVCOVSKÁ, a.s. – akcie zaniklých slučovaných společností (29 Cdo 1601/2011)
 15. První Opavská a.s. – právo na dorovnání při přeměně (29 Cdo 2085/2010)
 16. Nejlepší kus koláče - odštěpení akciové společnosti sloučením (7 Cmo 296/2009)

II. Podíl v obchodní korporaci a práva a povinnosti s ním spojené

- a. Vkladová povinnost, vklady, příplatky
 17. Co vím, vložím – know-how coby vklad společníka do obchodní korporace (7 Cmo 209/2005)
 18. Když dva dluží totéž, není to totéž – povinnost k doplacení hodnoty nepeněžitěho vkladu (29 Odo 760/2006)
 19. Práva bdělým – promlčení vkladové povinnosti (29 Cdo 1553/2007)
 20. Peníze až na prvním místě – dohoda o dobrovolném příplatku (29 Odo 892/2004)
- b. Podíl na zisku
 - i. [Namísto níže uváděných rozhodnutí \(21. – 23.\) je třeba znát usnesení Nejvyššího soudu z 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017, v němž se NS komplexně vyjádřil k problematice rozdělování zisku v akciové společnosti dle zákona o obchodních korporacích.](#)
 21. Prefa Brno a.s. – rozdělení tantiémy bez současného rozdělení dividendy (29 Cdo 1326/2009)
 - i. [Překonáno usnesením Nejvyššího soudu z 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017.](#)
 22. ArcellorMittal Ostrava, a.s. - podmínky (ne)rozdělení zisku (29 Cdo 3059/2011)
 - i. [Potvrzeno usnesením Nejvyššího soudu z 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017.](#)
 23. Spotřebujte do šesti měsíců - aktuálnost účetní závěrky při rozdělení zisku (29 Cdo 4284/2007)

37. Perpetuum mobile – odkládací podmínka a výhrada vlastnictví při převodu podílu (29 Odo 1241/2004)
 - i. Je vhodné znát též novější rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 1. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4215/2016 týkající se právních účinků uzavření smlouvy o převodu podílu.
 38. MATHIOLA, spol. s r.o. – rozhodování zbylého společníka (29 Cdo 282/2010)
 39. Když společník není společníkem – nabytí podílu ve společnosti s ručením omezeným od nevlastníka (29 Cdo 2287/2008)
 - i. K podílu jako věci v právním smyslu viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2017, sp. zn. 279 Cdo 5719/2016.
 - ii. Otázka přípustnosti nabytí podílu v s.r.o. od nevlastníka dosud není jednoznačně vyřešena. K další četbě proto doporučujeme např. ZVÁRA, M. Nabytí podílu od neoprávněného ve společnosti s ručením omezeným na základě smlouvy o převodu podílu. In Obchodněprávní revue, 7-8/2017.
 40. KOVA spol. s r.o. – omezení přechodu podílu ve společnosti s ručením omezeným (29 Odo 573/2006)
 41. RASTRA AG-CZ, a.s. – převod nevydané akcie (29 Cdo 4946/2009)
 - i. Výkladové nejasnosti ohledně formy převodní smlouvy, na které upozorňujeme v komentáři, vyřešila novela. Viz § 256 odst. 2 z. o. k.
 42. Pekárna Příbram, a.s. – změna stanov jako vada převáděných akcií (29 Cdo 938/2012)
 43. Jaká smlouva, takové odstoupení – odstoupení od smlouvy o převodu podílu (29 Odo 970/2005)
 44. VÍTKOVICE HOLDING, a.s. – důsledky odstoupení od smlouvy o převodu akcií na jméno (29 Cdo 1443/2011)
- e. Jiné způsoby zániku účasti společníka
45. Bolestínský společník – zrušení účasti společníka soudem (29 Cdo 2084/2000)
 46. About a.s. – obrana akcionáře proti vyloučení ze společnosti (29 Cdo 1736/2013)
 - i. Toto rozhodnutí bylo novelizací zohledněno ve znění § 430 odst. 1 z. o. k.

III. Nejvyšší orgán obchodní korporace

a. Svolání jednání a účast na něm

47. REPROMEDA s.r.o. - doba a místo svolání valné hromady (29 Cdo 66/2011)
48. Daleké italské břehy - charakter lhůty pro svolání valné hromady (29 Cdo 590/2009)
49. Akcionář neznámo kde - adresa pro doručení pozvánky na valnou hromadu (29 Odo 1429/2006)
50. Zemědělské zásobování a nákup Strakonice a. s. – obsah pozvánky na valnou hromadu (29 Cdo 2444/2009)
 - i. K obsahu pozvánky na valnou hromadu doporučujeme doplnit usnesení Nejvyššího soudu z 27. 3. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3885/2017.

51. Povinná docházka – povinnost členů představenstva účastnit se valné hromady (29 Cdo 3009/2007)
 52. Ve dvou se to lépe táhne – účast člena družstva a jeho zástupce na členské schůzi (29 Odo 701/2004)
 - i. Překonáno novelou (jde-li o kapitálové společnosti). Viz § 168 odst. 3, § 399 odst. 2 z. o. k.
 53. ČKD Kutná Hora, a.s. – vykázaní akcionáře z valné hromady (29 Cdo 1717/2011)
- b. Rozhodování
54. Holzmüller - nepsané kompetence valné hromady (II ZR 174/80)
 - i. Diskuse ohledně formálního či materiálního pojetí dispozic se závodem vedla k novelizaci § 190 odst. 2 písm. i), resp. § 421 odst. 2 písm. m) z. o. k. Novelizované znění se tudíž přiklonilo k materiálnímu pojetí a částečně se tak inspirovalo doktrínou Holzmüller. Naopak, novelizací byly překonány závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 29. 5. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2645/2018
 55. Co schválíme, platí než se rozmyslíme – revokace rozhodnutí valné hromady (29 Odo 540/2004)
- c. Vady rozhodnutí
56. Žalobcem jednou, nikoliv navždy - aktivní věcná legitimace k podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (29 Cdo 763/2007)
 - i. K otázce povahy a významu protestu na valné hromadě je třeba mít na paměti rovněž závěry usnesení Nejvyššího soudu ze 17. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 787/2018. Tyto závěry dílčím způsobem zohledňuje i novelizované znění z. o. k.
 57. Akcionář mstitel - právo domáhat se neplatnosti usnesení valné hromady (29 Odo 1400/2006)
 - i. K důvodům pro nevyslovení neplatnosti usnesení valné hromady akciové společnosti je vhodné znát rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze 17. 12. 2019, sp. zn. 27 Cdo 787/2018.
 58. Elektroporcelán Louny a.s. – zásah do práv třetích osob vyslovením neplatnosti usnesení valné hromady (29 Cdo 2068/2011)
 59. Když je valná hromada mimo – důsledky přijetí usnesení valné hromady mimo její působnost (32 Cdo 500/2000)

IV. Člen voleného orgánu obchodní korporace, jeho práva a povinnosti

- a. Vznik a zánik funkce
60. Jednatelem na věky věků – neodvolatelnost jednatele (29 Cdo 968/2000)
 61. Tah předsedou – rozdělení funkcí ve voleném orgánu společnosti (29 Cdo 3646/2008)
 - i. Překonáno zákonem č. 33/2020 Sb., který novelizoval z. o. k. Viz stávající znění § 439 odst. 2 a § 448 odst. 3 z. o. k. a důvodovou zprávu k novele.
 62. Dita Danosa – odvolání těhotné členky statutárního orgánu z funkce (C- 232/09)

63. Estonská 7, s.r.o. – účinky odvolání jednatele (29 Cdo 2363/2010)
- i. Na uvedené rozhodnutí navazuje novější usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2017, sp. zn. 29 Cdo 4095/2016 věnované odpovědnosti za jednání jednatele společnosti s ručením omezeným po odvolání z funkce.
64. Adios amigos – odstoupení z funkce člena voleného orgánu (29 Cdo 2863/2008)
- i. Novelizace přesunula úpravu odstoupení do § 58 z. o. k. Ten nově vychází z původní úpravy odstoupení v obchodním zákoníku, k níž se váže i komentované rozhodnutí NS. I důvodová zpráva k novele potvrzuje, že závěry NS zůstávají použitelné.
 - ii. Byť byla novelou vypuštěna nemožnost odstoupení v nevhodnou dobu, obecně se prosadí závěry týkající se důsledků odstoupení (jde-li o porušení povinné loajality) prezentované v usnesení Nejvyššího soudu z 20. 11. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3367/2018.
65. REMUS CZ a.s. – zánik funkce kooptovaného člena voleného orgánu (29 Cdo 3718/2009)

b. Péče řádného hospodáře

- i. K povinnosti loajality člena voleného orgánu obchodní korporace viz novější rozhodnutí, zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2695/2018.
66. Prohnaná referentka - povinnost opatrovat a spravovat cizí majetek (5 Tdo 747/2008)
67. Neznalý ředitel - povinnost zhodnocovat a rozmnožovat majetek v maximální možné míře (5 Tdo 1224/2006)
68. Vykutálení společníci - povinnost jednat v souladu se zájmy společnosti (29 Cdo 3864/2008)
69. Není advokát jako advokát - odbornost řádného hospodáře (29 Cdo 2531/2008)
70. Přehnaná očekávání - nezbytná míra řádné péče (5 Tdo 1194/2005)
71. Je líbo odměna navíc? - subjektivní zostření péče řádného hospodáře (29 Odo 1252/2006)
72. Nepotřebný člen dozorčí rady - povinnost rozpoznat, zda na funkci stačím (Vážný 6079 tr.)
73. Liknavý předseda družstva - liknavost nezbavuje člena orgánu jeho povinností (6 Tdo 168/2007)
74. OFERTA, spol. s r.o. - komplexní posuzování okolností (29 Cdo 4276/2009)
75. Stoprocentní rozhodnutí – pravidlo podnikatelského úsudku (*business judgment rule*) (5 Tdo 1143/2005)
- i. Z novějších rozhodnutí k péči řádného hospodáře a pravidlu podnikatelského úsudku viz např.:
 - a. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3770/2016,

- b. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 7. 2020, sp. zn. 27 Cdo 3994/2018,
 - c. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 29 Cdo 5036/2015.
- 76. ARAG/Garmenbeck – povinnost péče řádného hospodáře a německé pravidlo podnikatelského úsudku (II ZR 175/95)
- 77. Bezradný jednatel - přenos důkazního břemene a rozdílnost trestněprávní a obchodněprávní roviny (29 Cdo 3775/2008)
- 78. Doprava ve prospěch třetího - počátek běhu promlčecí lhůty (29 Cdo 3526/2007)
- 79. Není řízení jako řízení – uplatnění nároku vůči zákonnému ručiteli v adhezním řízení (4 Tz 72/2007)

c. Obchodní vedení

- i. Namísto níže uváděných rozhodnutí (80. – 83.) je lépe znát rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019, v němž se NS komplexně vyjádřil k problematice obchodního vedení, včetně tzv. vnitřní a vnější delegace obchodního vedení.
- 80. Přidaná hodnota výkonu funkce – pojem obchodního vedení (4 Afs 24/2003)
- 81. Jednatel solitér - odlišení obchodního vedení a jednání za společnost (29 Odo 479/2003)
- 82. Stavební katastrofa - delegace obchodního vedení (8 Tdo 124/2005)
- 83. Příkazy jediného akcionáře - stanovení zásad obchodního vedení (5 Tdo 488/2008)
 - i. Vedle výše uvedeného rozsudku 31 Cdo 1993/2019 je třeba mít na paměti rovněž znění § 195 odst. 2, resp. 435 odst. 3 z. o. k., které potvrzuje oprávnění valné hromady schvalovat strategické a koncepční pokyny (k nim také 27 Cdo 4344/2017, 27 Cdo 2645/2018, 27 Cdo 3315/2018).
 - ii. Jde-li o rozlišení mezi obchodním vedením, strategickým řízením a mimořádným rozhodováním, velmi doporučujeme uvedené při studiu doplnit učebnicí práva obchodních korporací (s. 381 – 382).
- 84. Dvojitý agent - souběhy funkcí (21 Cdo 11/98)
 - i. Starší judikatura týkající se souběhu funkcí, včetně komentovaného rozhodnutí, byla překonána rozsudkem velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2018, sp. zn. 31 Cdo 4831/2017.

d. Odměna za výkon funkce

- 85. Odměnu dostaneš vloni – rozhodnutí o odměně za předchozí období (29 Cdo 3009/2007)
 - i. Uvedené rozhodnutí je dotčeno novelou, jelikož § 59 odst. 2 z. o. k. nově stanoví, že schválení smlouvy o výkonu funkce je podmínkou její účinnosti, umožňuje však její zpětnou účinnost. Proto na smlouvu o výkonu funkce nově nedopadnou důsledky upravené v § 48 z. o. k.
- 86. FINREST a.s. – jiné plnění členu orgánu (29 Cdo 2126/2009)

- i. [K možnosti uplatnění malusu dle § 61 odst. 2 z. o. k. viz např. novější rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 12. 2018, sp. zn. 27 ICdo 62/2017.](#)
87. Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s. – určení výše tantiém (29 Cdo 1159/2010)
- i. [Toto rozhodnutí zůstává použitelné, nicméně, ke komentáři k rozhodnutí doporučujeme přečíst též řešení KLP ze dne 19. 2. 2021 \(dostupné v dokumentech katedry\), které se týká schvalování konečné výše tantiém v situaci, kdy je představenstvo voleno dozorčí radou.](#)

V. Jednání za obchodní korporaci

- i. [Nad rámec níže uváděných rozhodnutí \(88. – 92.\) je vhodné znát rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, v němž se NS komplexně vyjádřil k otázce jednání za obchodní korporaci.](#)
88. Neúspěšný zápočet - odlišení způsobu jednání od vnitřního omezení (29 Odo 198/2002)
89. Neposlušný jednatel - dobrá víra při překročení vnitřního omezení (29 Odo 34/2004)
90. Příliš luxusní automobil - povinnost k náhradě škody při porušení vnitřního omezení (29 Odo 1118/2006)
91. Čtyři oči bez dvou - nemožnost udělení generální plné moci (29 Odo 1082/2005)
92. Nezákonné „zákonné zmocnění“ - k nemožnosti člena statutárního orgánu jednat jako zákonný zástupce obchodní korporace (31 Odo 11/2006)
- i. [Uvedené rozhodnutí však překonává rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 7. 2019, sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, který umožňuje tzv. ratihabici v případě překročení zástupčího oprávnění členem statutárního orgánu.](#)
93. Proces přebíjí hmotu - odlišení hmotněprávního a procesního zastoupení (29 Odo 963/2003)
94. Rozinková teorie – německá koncepce materiální publicity zápisu v obchodním rejstříku (II ZR 62/75)

VI. Podnikatelská seskupení

95. Rozenblum – prosazování koncernového zájmu (JCP 1986, II, 20585)
96. KOVOBEL a.s. – obsah zprávy o vztazích (29 Cdo 3701/2012)
- i. [Obsah zprávy o vztazích byl dotčen novelou – srov. stávající znění § 82 odst. 2 až 6 z. o. k. Znění tohoto ustanovení \(odst. 5\) reflektuje též komentované rozhodnutí.](#)
 - ii. [K přezkumu zprávy o vztazích viz také usnesení Nejvyššího soudu z 20. 11. 2019, sp. zn. 27 Cdo 192/2018 a též novelizované znění § 85 odst. 1 z. o. k.](#)
97. LIGNA a.s. – jednání ve shodě (29 Cdo 2751/2012)